

คู่มือการคัดกรอง ดูแลช่วยเหลือ บำบัด ติดตาม
การป้องกันและแก้ปัญหายาเสพติดในสถานศึกษา

ยาเสพติด เป็นพิษต่อสังคม

โดย

นางกานต์พิชชาภัทธ์ คนสมบูรณ์
ตำแหน่ง นักวิชาการศึกษา ระดับ ปฏิบัติการ

กลุ่มส่งเสริมการจัดการศึกษา
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 1
กระทรวงศึกษาธิการ

สารบัญ

เรื่อง "คู่มือการคัดกรอง ดูแลช่วยเหลือนักเรียน บำบัด ติดตาม การป้องกัน และแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษา พ.ศ. 2564	หน้า
คำนำ	ก
การมีส่วนร่วมของครู	1
การมีส่วนร่วมของเครือข่ายภาคีความร่วมมือ	2
เครือข่ายภาคีความร่วมมือควรมีส่วนร่วมในระบบการติดตาม และช่วยเหลือ นักเรียน	2
สรุป การป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษา 5 ด้าน	3-4
Flow Chart การดำเนินงานช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มเสี่ยง	5
Flow Chart กระบวนการดำเนินงานส่งค่อนักเรียนเพื่อแก้ไขปัญหานักเรียน นักเรียนกลุ่มเสี่ยง	6
Flow Chart การติดตามนักเรียนกลุ่มเสี่ยง	7
Flow Chart รูปแบบกิจกรรมติดตาม/พฤติกรรมนักเรียน	8
แบบสรุปผลการคัดกรองนักเรียน	9
แบบการดำเนินงานแก้ไข้ปัญหา	10
แบบรายงานผลการดำเนินงานกับนักเรียนกลุ่มเสี่ยง/มีปัญหา ที่ได้รับการดูแลช่วยเหลือ จำแนกตามลักษณะปัญหาของนักเรียน	11
แบบรายงานวิเคราะห์สถานการณ์ของเด็กและเยาวชนในสถานศึกษา (นร.กลุ่มเสี่ยง)	12

การมีส่วนร่วมของครอบครัว

กลุ่มสร้างภูมิคุ้มกัน	กลุ่มเฝ้าระวัง	กลุ่มบำบัด
1. โปรแกรมดูแลช่วยเหลือ ส่งเสริมการเรียนรู้ที่เหมาะสม ตามวัย(ส่งเสริมป้องกัน) 2. การสังเกตและเฝ้าระวัง ปัญหา - ร่วมประชุม - ร่วมประเมิน - สังเกตพฤติกรรม 3. ร่วมสนับสนุนกิจกรรม เครือข่ายโรงเรียน 4. สนับสนุนการพัฒนาการเรียนการสอนของสถานศึกษา	1. ประเมินปัญหา - รับรู้ - ยอมรับ - ร่วมประเมิน 2. ร่วมโปรแกรมดูแลช่วยเหลือ 3. เฝ้าระวัง - เปลี่ยนความคิด - เปลี่ยนพฤติกรรมเข้าสู่การ เปลี่ยนบรรยากาศในครอบครัว - สังเกตพฤติกรรมหรือประเมิน ร่วมกันกับครู	1. ประเมินปัญหา - รับรู้ - ยอมรับ - ร่วมประเมิน 2. ช่วยเหลือเบื้องต้น - เปลี่ยนความคิด - เปลี่ยนพฤติกรรม นำเข้าสู่การ เปลี่ยนบรรยากาศในครอบครัว 3. ร่วมโปรแกรมช่วยเหลือ 4. การติดตามดูแลต่อเนื่อง - สังเกตพฤติกรรมหรือประเมิน ช่วยกัน กับครู/อื่นๆ ตามระยะเวลาที่กำหนด

การมีส่วนร่วมของเครือข่ายภาคีความร่วมมือ

กลุ่มสร้างภูมิคุ้มกัน	กลุ่มเฝ้าระวัง	กลุ่มบำบัด
1. ดำรง ทหาร ฝ่ายปกครอง - ตรวจตราพื้นที่จุดเสี่ยง 2. สาธารณสุข - ศึกษาวิเคราะห์ความต้องการช่วยเหลือของ สถานศึกษา เช่น สื่อความรู้ องค์ความรู้ นวัตกรรมต่างๆ - ให้การสนับสนุนตาม ขอบเขตและสอดคล้องต่อ ความต้องการของสถานศึกษา - สุ่มตรวจปัสสาวะ - รมรงค์ให้ร่วมสนับสนุนเกิด การจัดตั้งชมรมต่าง ๆ เช่น To be number one	1. ดำรง ทหาร ฝ่ายปกครอง - ตรวจตราจุดเสี่ยง 2. สาธารณสุข - ศึกษาวิเคราะห์ความต้องการ ช่วยเหลือของสถานศึกษา - ตรวจปัสสาวะ - ร่วมวินิจฉัยวิเคราะห์ประเมิน ปัญหาและให้การช่วยเหลือ เบื้องต้น - ที่ปรึกษาและสนับสนุน 3. ชุมชน - ช่วยส่งเสริมกิจกรรมทุก ประเภทของสถานศึกษา 4. ผู้นำทางศาสนา	1. ดำรง ทหาร ฝ่ายปกครอง - ตรวจตราพื้นที่จุดเสี่ยง - ดาเนินคดี ในกรณีพบพหาคิด กฎหมาย 2. สาธารณสุข - รับการส่งต่อกรณีมีปัญหา รับเข้ามาโปรแกรมบำบัดฟื้นฟู - ดาเนินการส่งกลับ - ดาเนินการช่วยเหลือและ ติดตามประเมินผลตามระบบที่ กำหนดไว้ - ที่ปรึกษาและสนับสนุน 3. ชุมชน - ช่วยส่งเสริมกิจกรรมทุก

<p>- ที่ปรึกษาและสนับสนุน</p> <p>3. ชุมชน</p> <p>-ช่วยส่งเสริมกิจกรรมทุก</p> <p>ประเภทของสถานศึกษา</p> <p>4. ผู้นำทางศาสนา</p> <p>-ส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม</p>	<p>-ส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม</p> <p>1</p>	<p>ประเภทของสถานศึกษา</p> <p>4. ผู้นำทางศาสนา</p> <p>-ส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม</p>
--	--	---

เครือข่ายภาคีความร่วมมือควรมีส่วนร่วมในระบบการติดตาม คุณลักษณะ ดังนี้

กลุ่มสร้างภูมิคุ้มกัน	กลุ่มเฝ้าระวัง	กลุ่มबाट
<p>ครอบครัว</p> <p>1. ติดตามร่วมประเมิน /สังเกตพฤติกรรม</p> <p>2. ติดตามผลการเรียน</p> <p>3. ช่วยกันกับครู/อื่นๆในการติดตามดูแลช่วยเหลือตามระยะเวลาที่กำหนด</p> <p>4. สนับสนุนกิจกรรมการกาดติดตาม</p>	<p>ครอบครัว</p> <p>1. ติดตาม ร่วมประเมิน/สังเกตพฤติกรรม</p> <p>2. ติดตามผลการเรียน</p> <p>3. ช่วยกันกับครู/อื่นๆในการติดตามดูแลช่วยเหลือตามระยะเวลาที่กำหนด</p> <p>4. สนับสนุนกิจกรรมการติดตาม</p>	<p>ครอบครัว</p> <p>1. ติดตาม ร่วมประเมิน /สังเกตพฤติกรรม</p> <p>2. ติดตามผลการเรียน</p> <p>3. ช่วยกันกับครู/อื่นๆในการติดตามดูแลช่วยเหลือตามระยะเวลาที่กำหนด</p> <p>4. สนับสนุนกิจกรรมการติดตาม</p>
<p>เครือข่ายภาคีความร่วมมือ</p> <p>1. ช่วยกันกับครู/อื่นๆ ในการติดตามดูแลช่วยเหลือตามที่ได้รับ การร้องขอหรือตามระบบตามระยะเวลาที่กำหนด</p> <p>2. สนับสนุนรูปแบบกิจกรรมการติดตาม</p>	<p>เครือข่ายภาคีความร่วมมือ</p> <p>1. ช่วยกันกับครู/อื่นๆในการติดตามดูแลช่วยเหลือตามที่ได้รับ การร้องขอหรือตามระบบตามระยะเวลาที่กำหนด</p> <p>2. สนับสนุนรูปแบบกิจกรรมการติดตาม</p>	<p>เครือข่ายภาคีความร่วมมือ</p> <p>1. ช่วยกันกับครู/อื่นๆในการติดตามดูแลช่วยเหลือตามที่ได้รับ การร้องขอหรือตามระบบตามระยะเวลาที่กำหนด</p> <p>2. สนับสนุนรูปแบบกิจกรรมการติดตาม</p>

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต ๑

สรุป การจัดทำคู่มือการคัดกรอง ตูแผล น้ำบาดพื้นฟู ติดตามในระบบสถานศึกษา ประจำปี ๒๕๖๔

๑. ด้านการป้องกัน

-วัตถุประสงค์ เพื่อป้องกันผู้เสพหน้าใหม่

-กิจกรรม

๑. อบรมให้ความรู้
๒. บูรณาการทุกกลุ่มสาระในห้องเรียน
๓. ประชาสัมพันธ์และสื่อรณรงค์
๔. สร้างแกนนำนักเรียน
๕. กีฬาต้านยาเสพติด
๖. พาพ่อเลิกบุหรี่
๗. เพื่อนช่วยเพื่อน
๘. ภาศึเครือช่าย ชุมชน ผู้ปกครอง ครู ตำรวจ พมจ. รพ.สต.
-โครงการ ๑ ตำรวจ ๑ โรงเรียน (ครู D.A.R.E.)
-ศูนย์คัดกรอง นักเรียน รพ.พช.
-ศอ.ปส.จ.พช.
-งบประมาณ
-โรงเรียน/สพป.พช.๑/สพฐ.

๒. ด้านการคัดกรอง/ค้นหา

-วัตถุประสงค์ เพื่อเข้าถึงกลุ่มนักเรียนโดยแบ่งระดับออกเป็น ๕ กลุ่มเป้าหมาย

๑. กลุ่มเสี่ยง
๒. กลุ่มเสี่ยงเฝ้าระวัง
๓. กลุ่มเสี่ยง/ติดตาม/ออกกลางคัน
๔. กลุ่มเสี่ยงสารเสพติด
๕. กลุ่มเสพติด/ค้า

-กิจกรรม

๑. ครูที่ปรึกษา/ครูเวร/ครูฝ่ายปกครอง
๒. ครูประจำชั้น
๓. การเยี่ยมบ้านนักเรียนรายบุคคล
๔. คลินิกเพื่อนรัก
๕. รายงานการใช้สารเสพติดในสถานศึกษาในระบบ CATAS , NISPA
๖. ศูนย์คัดกรองนักเรียน รพ.พช.
๖. ภาศึเครือช่าย ศอ.ปส.จ.พช. /รพ.สต./ตำรวจ/ทหารบกที่๓๖/ป้องกันอำเภอ/จังหวัด

-งบประมาณ

-โรงเรียน /สพป.พช.๑/สพฐ. / ศอ.ปส.จ.พช. /รพ.พช.

๓. ด้านการบำบัด

-วัตถุประสงค์ เพื่อปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของผู้ที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติด

-กิจกรรม

๑. ในสถานศึกษาควบคุม กำกับ ดูแล โดยครูที่ปรึกษา/ครูประจำชั้น และคณะกรรมการ

- กลุ่มหมอน้อย
- กลุ่มนางฟ้า
- กลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อน

๒. นอกสถานศึกษา

- ส่งศูนย์ยาเสพติดเพชรบูรณ์ ตามกระบวนการ
- ค่ายปรับเปลี่ยนพฤติกรรม
- รพ. พช.

-งบประมาณ

โรงเรียน /สพป.พช.๑/สพฐ. / คอ.ปส.จ.พช. /รพ.พช.

๔. ด้านติดตาม/ประเมินผล

-วัตถุประสงค์ เพื่อติดตามพฤติกรรมดูแลช่วยเหลืออย่างต่อเนื่อง

-กิจกรรม

๑. ออกติดตามนักเรียนที่มีปัญหา ครั้งที่ ๑ ภายใน ๑๕ วัน เพื่อสังเกตพฤติกรรมและ

๒. ออกติดตามนักเรียนที่มีปัญหา ครั้งที่ ๒ เพื่อให้ความช่วยเหลือตามสภาพจริง

๓. ออกติดตามนักเรียนที่มีปัญหา ครั้งที่ ๓ เพื่อปรับทัศนคติ โดยสอดแทรกกิจกรรม

-เครือข่าย

๑. คอ.ปส.จ.พช.
๒. พมจ.
๓. ศาลเยาวชน
๔. แรงงาน
๕. สถานพินิจ

-งบประมาณ

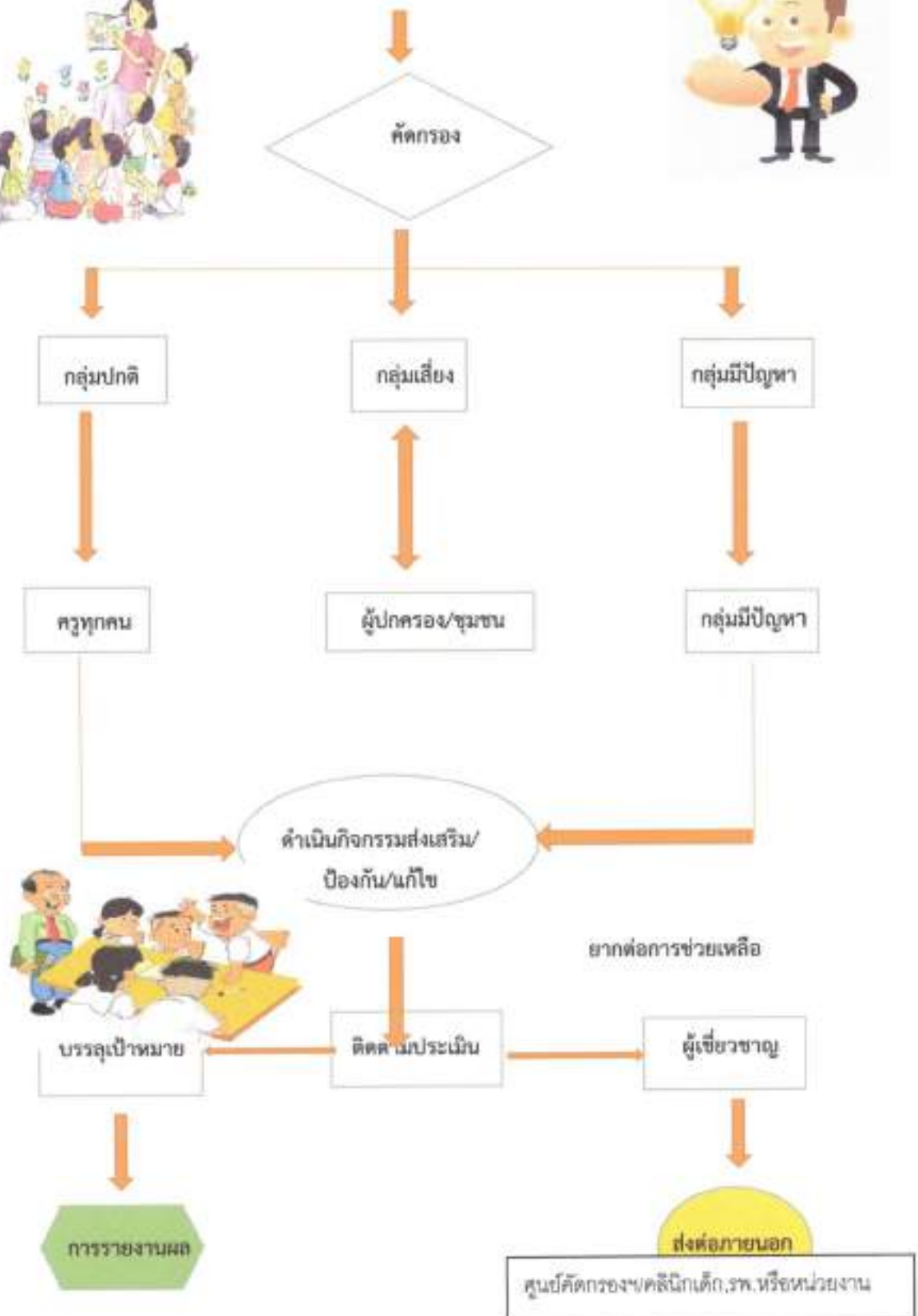
โรงเรียน/สพป.พช.๑/สพฐ./คอ.ปส.จ.พช./รพ.พช.

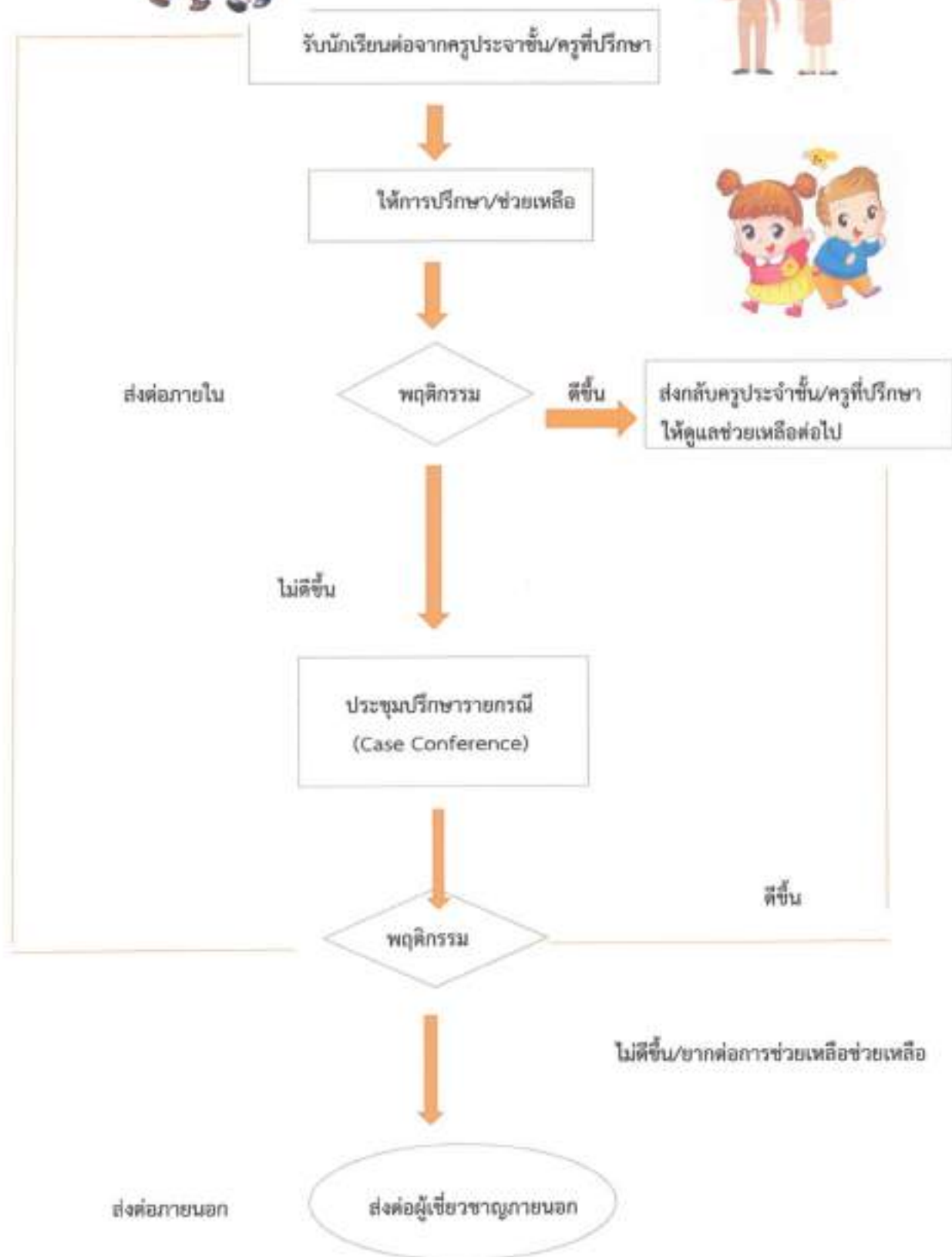
สิ่งแวดล้อม

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 1
 แผนปฏิบัติการดำเนินงานช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มเสี่ยง
 คณะทำงานครูที่ปรึกษา/แนะแนว/ฝ่ายปกครอง

แผนภาพแสดงกระบวนการดำเนินงานเพื่อแก้ไขปัญหานักเรียนกลุ่มเสี่ยง
การส่งต่อนักเรียน

แผนภูมิแสดงการติดตามนักเรียนกลุ่มเสี่ยง

กระบวนการติดตาม

คู่ขนานไปพร้อมกัน

ระบบดูแลช่วยเหลือ
นักเรียน

ตลอดปีการศึกษา

ติดตามดูแลพฤติกรรมนักเรียน

ช่วยเหลือและแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น

เสริมสร้างกำลังใจให้เกิด
ความเข้มแข็ง

หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
สถานพินิจ / ตร./ รพ.สต./บ้านฟ้าใส/พมจ.

ให้คำแนะนำนักเรียน
และครอบครัว

โดยประสานงานกัน

ชุมชน
ร้านค้า/ อสม.กำนัน/มพญ./ผู้นำท้องถิ่น

แบบแผนภูมิแสดงรูปแบบกิจกรรมติดตาม

รูปแบบกิจกรรม

ประเมินสภาพร่างกาย จิตใจ สังคม

1. ให้คำปรึกษาตามสภาพของปัญหา
2. ให้กำลังใจ
3. การสัมภาษณ์รายบุคคล/รายกลุ่ม เพื่อสร้างแรงจูงใจ
4. เสริมสร้างภูมิคุ้มกันสำหรับเด็กและแลเยาวชนในแต่ละกลุ่มเป้าหมาย
5. การติดตามดูแลช่วยเหลือ ทางด้านสังคม เช่น

- กิจกรรมการฝึกทักษะอาชีพ
- สร้างรายได้เสริม
- กิจกรรมด้านกีฬา
- กิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์
- กิจกรรมการศึกษา
- กิจกรรมชมรม ต่าง ๆ

ติดตามความก้าวหน้า
ของพฤติกรรม/ติดตาม
การเฝ้าระวังและประเมินผล

1. การสังเกต
2. แบบประเมินชิ้นงาน
3. การพูดคุยซักถาม สัมภาษณ์
4. ติดตามโดยใช้ระบบดูแลช่วยเหลือ นักเรียนในโรงเรียน

แบบสรุปผลการคัดกรองนักเรียน
(สำหรับนักเรียนที่เสี่ยง / มีปัญหา ด้านต่างๆ)

ความเสี่ยง / ปัญหาของนักเรียน

1. ด้านการเรียน

คือ.....
.....

2. ด้านสุขภาพ

○ ร่างกาย คือ

○ อารมณ์ คือ

○ ความประพฤติ คือ.....

○ ความสัมพันธ์กับเพื่อน คือ

3. ด้านครอบครัว

○ เศรษฐกิจ คือ

○ การคุ้มครองนักเรียน คือ

4. ด้านอื่นๆ

○ สาเหตุเกิด คือ

○ เพศ คือ

○ เกม คือ

แผนการแก้ไขปัญหา

○ ให้นักปรึกษา / สัมภาษณ์ เกี่ยวกับเรื่อง.....
.....

○ จัดกิจกรรมในห้องเรียน โดย

○ จัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร โดย

○ จัดกิจกรรมซ่อมเสริม โดย

○ จัดกิจกรรมเพื่อนช่วยเพื่อน โดย

○ ติดต่อสื่อสารกับผู้ปกครอง โดย

ผลการดำเนินงานกับนักเรียนกลุ่มเสี่ยง/มีปัญหา ที่ได้รับการดูแลช่วยเหลือ จำแนกตามลักษณะปัญหาของนักเรียน

ลักษณะปัญหา	แก้ไขช่วยเหลือ ได้แล้ว (คน)	อยู่ในระหว่างการแก้ไข ช่วยเหลือ(คน)	ส่งต่อ.....คน	หมายเหตุ
ด้านการเรียน				
ด้านสุขภาพร่างกาย				
ด้านสุขภาพจิต				
ด้านพฤติกรรม				
ด้านเศรษฐกิจ				
ด้านความคุ้มครองนักเรียน				
ด้านเพศ				
ด้านสารเสพติด				
อื่นๆโปรดระบุ				

แบบรายงานการวิเคราะห์สถานการณ์ของเด็กและเยาวชนในสถานศึกษา

ชื่อส่วนราชการ/โรงเรียน.....

ประจำเดือน ลงวันที่ 5 สิงหาคม 25.....

หน่วยงาน	จำนวน สถานศึกษา ในสังกัด	จำนวนนักเรียน นร./ นศ.กลุ่มเสี่ยง				พฤติการณ์เสี่ยง (คน)								รวม	หมายเหตุ		
		ชาย	หญิง	รวม	นร./ นศ.	สุรา+ บุหรี่	ยาบ้า	กัญชา+ ยาบ้า	กัญชา	ทะเลาะ วิวาท	เที่ยว กลางคืน	ขาด เรียน	อื่นๆ ระบุ				
																รวม	
สพป.เพชรบูรณ์ เขต 1	131																

หมายเหตุ 1. ส่งแบบรายงานทุกวันที่ 5 ของเดือน

2. ช่องอื่นๆ ...ให้ระบุตัวว่าพฤติการณ์เสี่ยงคืออะไร เช่น โจร 1 คน และสามารถเพิ่มได้ตามพฤติกรรมการเสี่ยงนอกเหนือจากที่กำหนด

ลงชื่อ

ผู้รายงาน

(.....)

ตำแหน่ง

วันที่ เดือน 25.....